

Adviesraad Sociaal Domein Oegstgeest

p/a Gemeentehuis

Postbus 1270

2340BG Oegstgeest

E; wmoadviesraad@oegstgeest.nl

Datum: 9 mei 2016

Betreft: Mede in relatie tot de Visie Sociaal Domein: Monitor Wmo, Participatiewet en Jeugdwet

Geacht College,

De Adviesraad Sociaal Domein is positief over de opdracht van de gemeente Oegstgeest aan Tympaan om een bijdrage te leveren aan de monitor Wmo, Participatiewet en Jeugdwet. Dit onderdeel omvat met name cijfermatige gegevens over de output en outcome en is zoveel mogelijk gebaseerd op cijfers over 2015, waardoor een zo actueel mogelijk beeld ontstaan over het eerste jaar na de decentralisaties.

Met name over drie aspecten spreekt de adviesraad haar waardering uit:

a. Het in kaart brengen van het profiel van de gemeente, aangezien dit voor de toekomst een belangrijke indicator is voor het gebruik van de zorg en voorzieningen die aan de gemeente gevraagd zullen worden.

1. Advies: De adviesraad doet de suggestie in een volgende monitor de budgettaire consequenties van de veranderende bevolkingsopbouw, huishoudsamenstelling en sociaal-economische factoren door te rekenen voor de middellange termijn, bijvoorbeeld 5 tot 10 jaar.

b. Het gebruikmaken van de 'early warning items' die door het CBS zijn gedefinieerd als belangrijkste voorspellers van het zorg- en voorzieningengebruik.

2. Advies: De adviesraad beveelt aan de 'early warning items' niet alleen voor de Participatiewet en Jeugdwet te inventarissen en blijven volgen, maar ook voor de Wmo, omdat deze in deze monitor nog ontbreken.

c. Het vergelijken van Oegstgeest met drie benchmarkgemeenten, die qua profiel (grootte, leeftijdsopbouw, opleiding en inkomen) op elkaar lijken, binnen en buiten Holland Rijnland, en met het gemiddelde over Nederland.

3. Advies: De adviesraad herhaalt hier haar recente advies ten aanzien van de Visie Sociaal Domein om beter gebruik te maken van de referentie die andere (vergelijkbare) gemeentes geven en op die basis te onderbouwen waar accenten in het beleid gewenst en (waarschijnlijk) mogelijk zijn. En onderschrijft de aanpak die Tympaan heeft gekozen in deze monitor.

De Adviesraad Sociaal Domein heeft daarnaast nog enkele specifieke aanbevelingen:

Analyse van de groep 75 jaar en ouder

In de groep boven de 75 jaar nemen sociale, psychische en gezondheidsproblemen sterk toe, terwijl de groep tussen de 65 en 75 jaar veel meer gelijkenis vertoont met de groep van 20 tot 65 jaar.

4. Advies: De adviesraad beveelt aan in een volgende monitor de groep van 75 jaar en ouder, gezien hun veel intensievere problematiek, in de cijfers en analyse aandacht te geven. Bovendien zal de groep boven de 75 jaar sterk groeien de komende jaren.

Verhouding tussen zorg-in-natura en pgb's

Uit de cijfers blijken grote verschillen in de verhouding tussen zorg-in-natura en pgb's tussen de diverse regelingen. Uit de benchmark blijkt ook dat Oegstgeest dubbel zoveel pgb toekent als benchmarkgemeenten en viermaal zoveel als het Nederlands gemiddelde.

5. Advies: De adviesraad doet de suggestie te analyseren waardoor deze verschillen verklaard kunnen worden en na te gaan of deze op grond van kwaliteit, gebruikersvriendelijkheid en kostenbeheersing gewenst zijn.

Eenzaamheid, met name bij 65-jarigen en ouder

Oegstgeest kent een relatief laag percentage eenzame personen ten opzichte van de benchmarkgemeenten en Nederland. Toch ontvangt bijna een kwart van de 65-plussers niet elke week bezoek, gaat op bezoek of oefent een hobby uit. 4 % van hen is zeer eenzaam, en overigens ook 5 % van de 20 tot 65-jarigen.

6. Advies: De adviesraad ziet hier een kans om, bijvoorbeeld in het kader van een 'tegenprestatie', verbetering aan te brengen. Uiteraard is er een zeker percentage ouderen dat hier geen prijs op stelt, maar het grootste deel van eenzame mensen ziet uit naar sociaal contact.

Vrijwilligerswerk door uitkeringsgerechtigden

Van de 280 uitkeringsgerechtigden in Oegstgeest doet 21 % vrijwilligers werk, 44 % niet en 35 % is daartoe niet in staat.

7. Advies: De adviesraad beveelt aan versneld te bezien hoe deze groep van 44 %, dat zijn 123 personen, in het belang van de samenleving en hun eigen belang, sociaal kan worden ingezet.

Lage score van samenredzaamheid bij 65-plussers

De monitor geeft aan dat de score van samenredzaamheid bij personen boven de 65 jaar relatief laag is en dat deze lage score niet goed verklaard kan worden uit de andere cijfers over mantelzorg in de rapportage.

8. Advies: De adviesraad onderschrijft het afwijkende (lage) karakter van de score op samenredzaamheid en beveelt aan dit nader te analyseren. Overigens kennen twee andere referentiegemeenten ook een fors afwijkende score, zowel positief als negatief.

Arbeidsgehandicapten met garantiebaan

Sinds begin 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor arbeidsgehandicapten met arbeidsvermogen. Oegstgeest kent een wat lager aantal re-integratietrajecten (gerelateerd aan het aantal inwoners) dan de referentiegemeenten en doet een derde van het Nederlands gemiddelde. Een mogelijkheid om hier invulling aan te geven is de garantiebaan. In Oegstgeest is één arbeidsgehandicapte aan het werk geholpen met een garantiebaan. Er waren geen arbeidsgehandicapten onder de regeling 'Beschut werk nieuw' (aangepaste werkplek bij reguliere werkgever) aan het werk.

9. Advies: De adviesraad heeft geen inzicht in de reden van het bescheiden gebruik dat van bovenstaande regelingen is gemaakt. Zij beveelt aan na te gaan wat hier van de oorzaken zijn en zo mogelijk sterker in te zetten op de kansen die zij bieden aan de gebruiker en de samenleving.

Voortijdige schoolverlaters

Oegstgeest kent een bevolking die relatief hoog is opgeleid: met 47 % is dat hoger dan de referentiegemeenten en beduidend hoger dan het Nederlands gemiddelde dat op 29 % ligt. Bij het aantal vroegtijdige schoolverlaters is het beeld gunstiger dan in Nederland, maar wat ongunstiger ten opzicht van sommige referentiegemeenten.

10. Advies: De adviesraad beveelt aan na te gaan wat de redenen zijn van dit beeld. Hierbij kunnen vele factoren een rol spelen. Overigens vermindert in het algemeen een hoog opleidingsniveau in het gezin het uitvalpercentage.

Afgesloten trajecten jeugdhulp

In de eerste drie kwartalen zijn in Oegstgeest ruim 150 trajecten afgesloten. Daarvan is 30 % niet volgens plan afgesloten. Een relatief groter deel daarvan zijn trajecten waarbij de hulp door het Jeugd- en gezinsteam is verleend.

11. Advies: De adviesraad beveelt aan te analyseren of deze percentages afwijken van die in de benchmarkgemeenten en Nederland. Cijfers hierover staan niet in de monitor vermeld. Gezien de hoogte van dit percentage verdient het aanbeveling te analyseren of en hoe hierin verbetering kan worden gebracht.

Tot slot, relevantie voor de Visie Sociaal Domein

Deze monitor besteedt terecht veel aandacht aan een vergelijking met benchmarkgemeenten en Nederland. De adviesraad heeft hier in het verleden ook op aangedrongen. Wij zijn van mening dat deze vergelijkende gegevens een grote rol kunnen en moeten spelen bij de onderbouwing en daarmee de kwantitatieve doelen in de Visie Sociaal Domein. Dat is nu nog niet het geval. Op een aantal punten is het nodig te analyseren wat de reden is voor een hogere of lagere score in Oegstgeest. Ook in dit advies doen wij daarvoor een aantal handreikingen.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Oegstgeest,

Jan Nieuwenhuis, voorzitter

Adry Lodder, secretaris